

Ljudske zgodbe za urbane poslušalce

Pogovor z Alenko Veler iz uredništva oddaje
Za 2 groša fantazije, ob 11. pripovedovalskem
festivalu Pravljice danes

AMELIA KRAIGHER

Pravljčarska oddaja Za 2 groša fantazije se je porodila pred petimi leti na ljubljanskem Radiu Študent (RŠ). Ime je dobila po znanem Ježkovem songu in danes že velja za eno najuspešnejših pobud v vsej zgodovini RŠ. Ekipa pravljčarjev je iz etra kmalu prešla tudi k nastopom v živo, od branja k pripovedovanju, s pomočjo revije Ciciban in Tolminskega muzeja pa je zakrivila tudi pet zgoščenk ljudskih pravljic. "Groševci" so pripomogli k rušenju (večnega) stereotipa, da so pravljice namenjene predvsem otroški publiki, v umetnost pripovedovanja pa so s posluhom uvedli inovacij, tako po produkcijski kot izvedbeni plati.

Svojim poslušalcem odkrivате neizmerna bogastva pravljic z vseh koncev sveta. Vaš nabor ljudskih in avtorskih pravljic, pripovedk, basni je naravnost fascinanten. Veliko je šaljivih, zabavnih, smešnih in poučnih zgodb, so pa tudi temačne, grozljive, mitske, pustolovske, fantastične, celo erotične. Na kakšen način zbirate in izbirate pravljice, preden jih uvrstite v radijski program?

"Najprej smo veliko brali. Vse, kar nam je prišlo pod roke. Raziskovali smo sami, zgodilo pa se je tudi, da so nas k zgodbam napatili prijatelji, znanci, tisti, ki redno spremljajo oddajo in naše početje. Še vedno brskamo po zelo starih, a tudi novejših zbirkah ljudskih pravljic. Ker pa smo prečesali že skorajda vse, kar je mogoče najti v zapisani obliki, smo razpisali natečaj za nove prevode ljudskih pravljic. Poimenovali smo ga Nova ljudska, lani se je zaključil drugi, pravljice s tega natečaja objavljamo v letošnji sezoni oddaje Za 2 groša fantazije. Dejavnost pa smo tudi na terenu. Zbiramo in predvajamo terenske posnetke pripovedovalcev, nekaj smo jih pridobili tudi v sodelovanju s študenti kulturne antropologije z ljubljanske Filozofske fakultete. Vsa

besedila gredo skozi strogo uredniško sito - v "groševi" ekipi nas je sedem, in šele ko se vsi strinjamo, kaj naj gre v oddajo, se izbor zaključí."

Ob živih nastopih ste razvili nov, izviran način pripovedovanja zgodb. Kako potekajo vaši nastopi, ki ste jih po analogiji z RŠ-evimi DJ večeri poimenovali Pravljčna Rešetanja?

"Ker člani uredniške ekipe prihajamo iz različnih redakcij - Ana Duša, Petra Slatinšek in Pavel Koltaj iz kulturne, jaz iz glasbene redakcije, Nataša Bivic in Zaš Brezar iz tehnične ter Špela Frlic iz špijerske službe, smo vse tisto, kar nas je pripeljalo na radio, združili tudi na živih dogodkih. Če v etru ljudsko izročilo predstavljamo z branjem zgodb ter ga aktualiziramo z uporabo muzik iz najrazličnejših glasbenih logov, ki so tudi sicer doma na RŠ, so Pravljčna Rešetanja dogodki, s katerimi smo ljudske pripovedi postavili tja, kjer so živele najprej - med ljudi, pred živo občinstvo. Zgodbe pripovedujejo bivši in sedanji špijersi RŠ, občasni gostje, spremljajo pa jih gostujoči glasbeniki. Ključno pri teh dogodkih je pripovedovanje, zgodba, povedana na izust. Kako bo zvenela in zaživela, je odvisno od posameznikove interpretacije - v petih letih je vsak od špijerskih pripovedovalcev razvil svoj slog pripovedovanja in pravi užitek je opazovati, kako se lotijo zgodbe, ki lahko z aktualizacijo ali pa zgolj s samosvojo interpretacijo dobi vsakič nove pomenne. Čeprav je pripoved v ospredju, pa je pomembna tudi glasba. Avtorski prispevek glasbenikov daje močan pečat živosti, obenem pa morda pritegne tiste, ki jih sicer pravljice same ne bi zanimale. Če strnem, so Pravljčna Rešetanja pripovedovalsko-glasbeni dogodki, na katerih je moč slišati dobre ljudske zgodbe iz ust dobrih pripovedovalcev ter ob spremljavi prav tako dobrih glasbenikov."

Z Anjo Štefan in Ireno Matko Lukan ste sooblikovali tudi program letošnjega 11. pripovedovalskega festivala.

Alenka Veler: "Tudi letos smo za pravljčarski festival poiskale ljudi, ki znajo prepričati s svojo izrazno močjo in sočnostjo." (Pavel Koltaj)

la Pravljice danes, ki bo med 12. in 14. marcem v Cankarjevem domu in Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani. Kakšne strategije ste ubrale, da bi ljudskemu izročilu odprle živo pot v današnji čas?

"Osnovni vodili festivala, ki ga vodi pisateljica, pesnica in pravljčarka Anja Štefan, sta že vsa leta enaki: nastopajoči poslušalcem ponujajo zgodbe, ki jih prosto pripovedujejo, predstavljene pripovedi pa izvirajo iz ljudskega izročila, domačega in tujega. Festival poslušalcem omogoča, da uživajo v dobro pripovedovani besedi. Tudi letos smo poiskale ljudi, ki znajo prepričati s svojo izrazno močjo in sočnostjo. Nekateri so že stari znanci festivala, druge smo k temu nagovorile. Vedeti je namreč treba, da je pri nas profesionalnih pripovedovalcev zelo zelo malo, zato k sodelovanju vabimo ljudi z najrazličnejših področij ustvarjanja, ki so vsak na svoj način povezani s pripovedovanjem zgodb. Na dogodkih za odrasle in otroke bomo

tako med drugimi v vlogi pripovedovalcev lahko srečali igralce, glasbenike, lutkarje, urednike, ilustratorje, na posebnem večeru pa tujce, ki so v Sloveniji našli drugo domovino in bodo predstavljali svoje izročilo. Festival s posebnim dogodkom, na široko odpira vrata tudi tistim, ki se želijo preizkusiti v pripovedovanju pred občinstvom, nudi pa še izobraževalni program, kar je gotovo dobra popotnica za njegovo prihodnost.“